

Arnika a vědci z VŠCHT odhalili toxické látky v dětských hračkách v Nairobi

1.4.2025 - | Arnika

Studii s názvem "Nebezpečná zábava: Cena za hraní" realizovala Arnika ve spolupráci s Centrem pro životní prostředí, spravedlnost a rozvoj (CEJAD, Keňa) a Mezinárodní sítí pro eliminaci znečišťujících látek (IPEN). Laboratorní testy provedli odborníci z Fakulty potravinářské a biochemické technologie VŠCHT v Praze ve spolupráci s programem Toxické látky a odpady organizace Arnika.

Hormonální systém dětí v ohrožení

Testovali 11 vzorků hraček z PVC zakoupených v různých obchodech v Nairobi, včetně panenek, nafukovacích míčů, kousátek a nositelných předmětů, jako je nafukovací figurka Spidermana. PVC je hojně využívaný materiál, je však také známý častým výskytem toxických příměsí, které se z těchto výrobků mohou uvolňovat. Kvůli jejich emisím během jeho výroby, používání i likvidace se mu přezdívá „jedovatý plast“.

Výsledky ukázaly, že všechny testované hračky obsahovaly nejméně dva druhy ftalátů – látek spojovaných se sníženou plodností, zvýšeným krevním tlakem a obezitou. Ve všech hračkách byly zjištěny i UV stabilizátory, a toxický kov baryum, což jsou látky narušujících hormonální systém a mohou negativně ovlivnit normální vývoj dětí. Tyto látky se hromadí v těle a zvyšují riziko zpomaleného růstu a poškození vyvíjejících se orgánů dětí. Zároveň hrozí jejich únik do životního prostředí, což vede k dalšímu vystavení dětí těmto škodlivým látkám.

Nejzávažnějším zjištěním byla vysoká koncentrace di(2-ethylhexyl) ftalátu (DEHP) ve figurce Spidermana, dosahující 52 270 mg/kg. DEHP je známý endokrinní disruptor spojený s reprodukční toxicitou, vývojovými poruchami a je považován za pravděpodobný karcinogen. Další znepokojivý nález představovalo kousátko s vysokým obsahem UV stabilizátoru UV-326, což je obzvláště rizikové u výrobku určeného k vkládání do úst kojenci. Aby byly výsledky lépe porovnatelné na mezinárodní úrovni, byla naměřená koncentrace toxických látek porovnána s platnými normami v Evropě. Některé vzorky překročily limity Evropské unie více než 50krát.

“PVC hračky obsahují přísady, jako jsou ftaláty, chlorované parafíny a UV stabilizátory, které zvyšují pružnost, odolnost a životnost materiálu. Tyto látky ale představují vážné riziko pro děti, protože se mohou uvolňovat a dostávat se do těla přes ústa, kůži i vdechováním. Jde o neviditelnou, rozšířenou a záluďnou hrozbu, kterou lze řešit jen systémovou regulací,” vysvětluje Jindřich Petrlík z Arniky.

“Naše studie ukazuje, že hračky vyrobené z toxických plastů způsobují nepříjemné škody a ohrožují budoucnost našich dětí. Děti si zaslouží bezpečné hračky bez chemických hrozeb pro jejich zdravý vývoj,” dodává výkonný ředitel CEJAD Griffins Ochieng.

Arnika dlouhodobě upozorňuje na přítomnost toxických látek v dětských hračkách a dalších výrobcích

Jindřich Petrlík, expert na toxické látky z programu Toxické látky a odpady organizace Arnika, který se podílel na řadě podobných studií po celém světě, upozorňuje, že výsledky z Keni nejsou nijak výjimečné. Arnika na nebezpečí plastových hraček prodávaných v Česku upozornila mimo jiné už v roce 2011, který byl vyhlášen Mezinárodním rokem chemie. V minulosti organizace také odhalila

vysoké koncentrace ftalátů v dětském zboží prodávaném na českém trhu, včetně odsávaček hlenů, dětských pláštěnek a plastových plážových botiček. Tyto chemické látky mohou negativně ovlivnit hormonální systém a zdraví dětí. V další studii Arnika zjistila, že hračky z černého recyklovaného plastu obsahují toxické látky na úrovni srovnatelné s nebezpečným odpadem, jako je popel ze spaloven. Děti, které tyto hračky vkládají do úst, tak zvyšují svůj denní příjem toxických dioxinů.

Tato zjištění představují podle autorů studie vážné ohrožení veřejného zdraví a zdůrazňují naléhavou potřebu přísnější regulace toxických plastů, jak v Keni, tak celosvětově. Vyzývají k rychlému přijetí opatření na ochranu dětí a veřejného zdraví před plasty a jejich toxickými přísadami.

Slabé národní regulace potřebují silný mezinárodní rámec

Studie zdůrazňuje potřebu zvyšování povědomí spotřebitelů, včetně jasného označování chemických látek v hračkách a odpovědnosti průmyslu za podporu bezpečnější výroby a alternativních materiálů. Poukazuje také na souvislost mezi produkcí, používáním a likvidací plastů a aktuální trojitou environmentální krizí – změnou klimatu, úbytkem biodiverzity a chemickým znečištěním.

Autoři studie také zdůrazňují, že řešení problému toxických plastů vyžaduje mezinárodní spolupráci a posílení platných úmluv, jako jsou Stockholmská úmluva (o perzistentních organických polutantech), Basilejská úmluva (o kontrole pohybu nebezpečných plastových odpadů) a Rotterdamská úmluva (o regulaci dovozu toxických chemických látek na základě předchozího souhlasu).

V Keni proto doporučují zavedení povinných omezení pro PVC v citlivých spotřebitelských produktech, zpřísnění bezpečnostních standardů a posílení kontrol při dovozu a prodeji hraček. Na globální úrovni vyzývají k omezení výroby škodlivých plastů a přísad prostřednictvím globální dohody o plastech OSN. Mezi další doporučení proto patří regulace a přísné monitorování recyklačních procesů, aby se toxické látky nešířily do nových výrobků, což je nyní běžné například u plastů recyklovaných z elektronického odpadu.

Pro více informací prosím kontaktujte tiskového mluvčího Arniky Luboše Pavloviče (Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript., +420 606 727 942).

<https://arnika.org/o-nas/tiskove-zpravy/arnika-a-vedci-z-vscht-odhalili-toxicke-latky-v-detskych-hrackach-v-nairobi>